

הגנה

השגרירים מתעצבים

במשך למעלה משבוע, סגרו את עצמם אנשי השירות הדיפלומטי האמריקאי במרחב, בישיבה סודית, בבנייני השגרירות באיסטנבול, בחודשם האזורית השנייה *

ביום השני של הועידה, הגיע ראש מטה חיל האוויר האמריקאי לאיסטנבול, "ב" מקרה", אך ההכרזה, כי לא היה כל קשר מתוכנן בין ביקורו ובין כינוס הועידה, לא נתקבלה ברצינות, וגם נעימת ההכרזה לא השתלחה לשכנוע. היה זה מעין אשור ראשון לשמועות הרבות על מסירת בסיסים אויריים לאמריקה בקפריסין, וניהול משא ומתן לקבלת בסיסים נוספים במצרים, עירק וסודאן.

לועידה היתה גם השפעה רבה על חז" הממשלה התורכית, שאמנתם באמריקאים נדערה לפני זמן מה, על ידי מאמר של הגנרל עומר ברדלי, ראש המטה הכללי האמריקאי שטען, בהגיון, שאסור לי ארצות הברית לקבל על עצמה כל התחייבות לשלוח חיילים אל מעבר לים. בין היתר רצות שהגנרל ציין, כי אפשר לעזוב לנפשן במקרה של "מלחמת מקומיות": תורכיה ופרס.

אך, נוכח הצטיינות הבריגדה התורכית בתותי קוריאה (העולם הזה 694) החלו האמריקאים מתקנים את הרושם העגום של ה"מאמר ומשתדלים לקנות את אמון התורכים.

ביקורים צבאיים ואמנות. בתחילה ביקר האדמירל קרני, מפקד הצי ב"ים התיכון, באנקרה ואחונה. אחריו יצא לסור, בתורכיה ישראל וסוריה, הגנרל בריאן רוברטסון, המפקד העליון הבריטי במזרח התיכון, ובמלטה התכנסו מפקדי הצי הבריטי והאמריקאי לעיבוד תוכנית תמיכה משותפת. התורכים, שרצו להוכיח את רצונם הטוב, החלו בשיחות צבאיות עם יוון, בשולי האמנה האטלנטית.

הרוסים, מצדם, מגבירים את לחצם הנגדי, ביחוד בהסתיים עם פרס. בהתפתח ש"י דורים רבתי הם משתדלים להראות, כי קיימת התחרות בין האמריקאים והבריטים על "הלוואת המזרח התיכון". כל נסיון לשיחות ערביות עם ישראל, לדעתם, הוא נסיון של המערב לתקוע טויו בין עמי ערב, ואילו כל כוונת המדיניות האמריקאית בפרס וסודאן הערבית, היא לצרף שתי מדינות אלה לאמנת הים התיכון.

כדאי, לא כדאי. למעשה מסמלת פגישה הגיטלמנים בעיר הגדולה של אירופה ואסיה מהפכה אחרת — התגברות התפיסה הצבאית האמריקאית על זו של הבריטים.

עם תום מלחמת העולם השנייה קמה בבריטניה אסכולה צבאית רבת-השפעה, בהנהגת הקפטן לידלהארט, גדול הפרשנים הצבאיים שהכריז: הגנת המרחב היא טעות צבאית, מעמסה בלתי-כדאית.

אין ערך למרחב במלחמה הבאה, תעלת סואץ, לשעבר עורק-החיים של האימפריה, נמצאת בטווח המפציצים והראקטות הרוסיות, תשוקת מיד עם פרוץ המלחמה. הוא הדין לגבי שדות-נפט: הפצצה שיגרנית ע"י פצצות מעופפות תוצאה אותן מכלל פעולה.

הצבא הדרוש להגנת המרחב יביא תועלת רבה יותר בתחומות אחרות.

המסקנה: יכבשו הרוסים את המרחב כולו. צבאות המערב יתבצרו בלב אפריקה, בסודאן או ברוסיה, הרחק מברית-המועצות.

טאו עברה קביעת הקו הצבאי יותר ויותר לידי הגנרלים האמריקאנים, שנקודת השקפתם שונה לחלוטין. סעני האמריקאים: אם יגיעו הרוסים לתעלת סואץ, לא יעצור שם. הם יתקדמו בביבשת אסיה, יתפסו אצרות-גלם חיוניים, ובעיקר את מלאי האוראניום של הקונגו הבלגי, החיוני ליצור הפצצות האטומיות האמריקאיות.

לעומת האנגלים, המולולים בחשיבות הנפט של המרחב במקרה של מלחמה, זוכה

* הועידה הראשונה התקיימה לפני שנה בקהיר, והשתתפו בה כל הצירים האמריקאים, מלבד גיימס מקדונלד, שגריר אמריקה בישראל לשעבר, שהיה חולה.

רים האמריקאים כי בנשק זה תלויה כל כלתן של ארצות האמנה האטלנטית. נפילתו לידי הסובייטים עלולה להוסיף משקל כבד נוסף לכושרם המלחמתי.

המסקנה: יש להגן על המרחב ממש כמו על אירופה, לתת עזרה מקסימלית לתורכיה וליוון, ולחלל את הסכסוך בין איראן ובריטניה, בין ישראל וארצות ערב.

עתונות

שליח מיוחד במינו

"ממשלת בן-גוריון השחירה את פני ישראל בין האומות, ופני תושביה הפכו צהור"

אחדים הספיקו לו כדי לשלוח לעתונות "סקופ" (סנסציה) עתונאי כביר: סיפור על נסיון להפוך את המשטר בישראל. וכי תוספת מיוחדת, מביא העתון צלומים של הפגנות-רחוב. הצלומים נלקחו מהעולם הזה (674). מהרפורטזיה על פעילות הדתיים נגד תנועת מכונות בשבת בשכונת מאה שערים, בירושלים.

רבת עמון ושלטון. באותו נאום הכריז בגין: "אנו דורשים בכל תוקף את הרחבת הגבולות, עד שיקללו את שני עברי הירדן. רבת-עמון היא באדמת ישראל. את השלום עם הערבים נשיג בכוח הנשק, כפי שהשגנו את מדינתנו -- לא בדרכי משא

"נסיון להפיכת המשטר בישראל." זאת היא הכותרת המתנוססת בראש רפורטזיה, שנשלחה ע"י שליח מיוחד לשבועון המצרי אחר סאעא. האיש מתאר את המאורעות, שהיה עד להם, בביקורו החשאי בישראל. התמונות, שפורסמו בהעולם הזה לפני כמה חודשים, בקשר לפעולות הדתיים נגד כלי רכב בשכונת מאה שערים בירושלים, מופיעות בראש סאעא עם כותרות חדשות, מתאימות לרוח המאמר על "הפיכה", מתחת לתמונות הנערים הדתיים (למעלה מימין) מופיעה הכותרת: המשבר הממשלתי בישראל הולך ומחמיר; תלמיד בתי-הספר נמשו את ספסליהם ויצאו להפגנת-רחוב. את ההמון ליד תלמוד תורה חיי עולם הוא מתאר כאסיפה פומבית, המאזינה לדברי ההסתה של מנחם בגין. התמונה משמאל (למטה) נלקחה מגיליון אחר של "העולם הזה", ומראה תשומת לב עקבית לעתונות העברית. הכותרת: צווחות ה"שבאב" המרוגז בקטנות שלשים...

למטה, הרפורטזיה שהופיעה בהעולם הזה (674).

ביום מרעב. היא לא הצליחה להשיג כלום, מלבד מגע עם המלך עבדאללה, בחסות הבריטים. אמנם, זוהי הפעם הראשונה מאז אלפיים שנה, שמנהיגים יהודיים מתכוונים לחתום על הסכם עם מלך זר, אך אין זו הצדקה מספקת לקיום הממשלה!

דברים אלה נאמרו ע"י מנחם בגין, לפי דברי שליח מיוחד של השבועון אחר טענה המצרי, זהו רק חלק מנאום הסתה גדול של בגין, ש"השליח המיוחד" היה עד לו בתל-אביב, "ברחבה הגדולה ליד בית מ" לגת חרות".

הרפורטזיה הזו, ברשימה מרתקת, מתאר את ביקורו בישראל. הוא עבר את הג' בול בירושלים ומשם נסע לתל-אביב. ימים

"וזהי מדינה שאין לה כל הצדקת קיום", הוא מסכם. רבבות מהגרים מובאים כל חודש, בומן שאין האוכל מספיק גם לתורבים הותיקים. את אשר הבטיחו לעצמם הערבים, יקום: ישראל, שנבראה בכוח יבעזרת יהודי אמריקה, תנוצח בסיבוב השני, המתנהל כבר עתה — מחנק כלכלי של מדינות ערב."

אחרי יומיים בירושלים העברית, עבר השליח המיוחד את הגבול בלילה, וחזר לאדמה ערבית, "ולאורחה טובה."

מצרים

הסיסמה הכבלת האוכלוסיה

כאשר הופיעו בהפגנות נגד האנגלים, בשנת 1918, ברחובות קהיר ואלכסנדריה, כמה נשים בשורות המפגינים, היתה התדהמה כללית. היתה זאת הפעם הראשונה, שנשים השתתפו במאורע פוליטי או פומבי כלשהו, בתולדות מצרים. בראש קבוצת הנשים ה"מטורפות" עמדה אשה צעירה ויפת תואר, בת משפחה אצילה ועשירה: הודה אל-שעראוי.

זמן קצר אחרי כן, יסדה הודה אל-שעראוי את "אחורי הנשים המצריות", ה"מוסד הראשון, שנוסד בארצות ערב ע"י נשים ולמען הנשים.

משימתה הגדולה של הודה האנס (גב' הודה) היתה לכוון מעמד של נשים בעלות השכלה גבוהה. אך מעטות מאד היו הנשים, שרצו להשכלה כלשהי, ובקושי רב הצליחה למשוך כמה מאות בנות לבתי-ספר עממיים ותיכונים. בתקופה ההיא, ובמידה רבה גם היום, דרושה לגרעה העזה רבה, לסרב להתחתן בגיל 14 או 15 שנה. הודה סייעה למוכשרות שביניהן, ונתנה להן את הפאטר שרות לנסוע ללמוד באירופה. תוך עשר שנים, הקימה חבר מורות ומדריכות נוצר והאנונימיות נמלאת בחורות.

הגברת והרב. בימי המאורעות בא"י, בין יהודים וערבים, פירסמה הודה האנס סדרת מאמרים חריפים, בעתון יומי נפוץ, נגד הקהילה היהודית ורבה הראשי. הרב חיים נחום אפנדי, אחד מיידי פארוק, והיחיד בכל ארצות ערב, שהתנגד להצעה דברים נגד הציונות. הודה, שעמדה כבר בראש אהרון חזק וקולני, הצטרפה ללאר מנים הערבים הקיצוניים, וביניה היה מקום מפגש לנציגי הליגה הערבית.

השבוע, בטקס צנוע, הספידו כמה ידידים ומקורבים את שנת השלוש למות האנס. אחרי שלשים שנות קיום, העמיד "אחוד הנשים המצריות" מטרה: להכפיל את תושבי מצרים. אצלם כבר היום פוריה האשה המצרית במידה רבה, אך ה"אחוד" שואף גם למעמד ולזכויות מסיימות, ש"יועקו לאשה, ביחס לבעלה.

עסק מכנים. אין זה מקרה גורל לראות אשה, המתחננת בפני בעלה, שיסכים לגסט לפי הדת המוסלמית, אסור לאשה לתבוע גט מבעלה בפני בית-דין, רק לבעל הזכות לדרוש או להסכים לגט, ומספיק שיהיה שלוש פעמים, בפני עדים: הג' נגורדו"ש. אמירה זו מהווה אסמכתה מס' פקת לגירושין, ואף בית-דין לא ידרוש מהבעל כל הסבר או סיבה אחרת. "אין זה מספיק, שהאשה יולדת ילדים", מכריז ב"אחוד" במסע הסברה, "היא צריכה להיות גם אם. הבעל חייב להתייחס אליה כאל בת-זוג שוות זכויות, בשותפות החיים." כמטרה למלחמה מיוחדת, בתר ה"אחוד" באותם הבעלים, בשכונות העוני בערים, הנושאים אשה אחת או יותר, (הדת המוס' למית מתירה לשאת ארבע נשים) ומעסיקים אותן בזנות, דבר זה הוא תופעה רגילה ומחמת היותה "עסק מכנים", עלה המחיר שבעל חייב לשלם לאבי הכלה. לאשה אין כל זכות, בעיני החוק המוסלמי, להתנגד לרצון בעלה.

ולצרכי הסברה פנימית, החליט ה"א"י חזר: "אסור לנו להסתפק בכך, שנערות רבות לומדות בבתי הספר ובאוניברסיטאות. הרומאה ועורכת הדיון המצרית חייבת לזכור, כי מוטל עליהן תפקיד חלוצי גדול: להעלות את אחיותיהן העניות מהבוקר, ול" שחררן ממחנק הנינוח והבצורת החונק אותן כפי שעשתה למען אמנו הגדולה, הודה אל-שעראוי."